

Prof. Dr. Nusret İlker ÇOLAK

**KÜLTÜR VE TABİAT
VARLIKLARINI KORUMA
HUKUKU**

**Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş
İkinci Bası**

İÇİNDEKİLER

İKİNCİ BASIYA ÖNSÖZ	V
BİRİNCİ BASIYA ÖNSÖZ.....	IX
İÇİNDEKİLER.....	XIII
KISALTMALAR.....	LXI
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ KORUNMASINDA KAVRAMSAL BOYUT VE KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA GEREKLİLİĞİ

I. KÜLTÜR VE TABİAT VARLIĞI KAVRAMI	6
A. KÜLTÜR VARLIĞI.....	7
B. TABİAT VARLIĞI.....	10
II. KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ SINIFLANDIRILMASI	11
A. TAŞINIR VE TAŞINMAZ OLARAK SINIFLANDIRMA	12
1. Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıkları ve Kavramı.....	13
a. Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Kavramı.....	13

b.	Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıkları	14
b.1.	Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıklarının Temel Nitelikleri.....	14
b.2.	Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Örnekleri.....	15
2.	Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları ve Kavramı	16
a.	Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlığı Kavramı	17
b.	Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları	18
b.1.	Taşınmaz Kültür Varlıklarının Temel Nitelikleri ...	18
b.2.	Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlığı Örnekleri.....	22
B.	KÜLTÜR VE TABİAT VARLIĞI OLARAK SINIFLANDIRMA	24
1.	Kültür Varlıkları	25
2.	Tabiat Varlıkları.....	26
C.	SOMUT KÜLTÜR VARLIĞI VE SOMUT OLMAYAN KÜLTÜR VARLIĞI OLARAK SINIFLANDIRMA.....	26
1.	Somut Kültür Varlıkları	27
2.	Somut Olmayan Kültür Varlıkları.....	28
III.	KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ VE KORUNMALARININ ÖNEMİ	30
A.	MİLLİ KÜLTÜR VE TARİH BAKIMINDAN KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ KORUNMASININ ÖNEMİ	31
B.	İNSANLIK TARİHİ BAKIMINDAN KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ KORUNMASININ ÖNEMİ.....	33

İkinci Bölüm
KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI
KORUMA HUKUKU

I.	KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARI KORUMA HUKUKU VE HUKUK DİSİPLİNLERİ ARASINDAKİ YERİ ...	37
----	---	----

A. KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA HUKUKUNUN HUKUK DALLARI ARASINDAKİ YERİ .	38
B. KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA HUKUKU KAVRAMI	41
C. TÜRKİYE'DE KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA HUKUKUNUN GELİŞİM SÜRECİ	42
II. KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA HUKUKUNUN KAYNAKLARI	45
A. EVRENSEL KABULLER VE KORUMA İLKELERİ	45
B. ANAYASA	46
C. MİLLETLERARASI ANTLAŞMALAR	47
1. Küresel Boyutlu Milletlerarası Antlaşmalar	48
a. Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması Sözleşmesi	48
b. Silahlı Bir Çatışma Halinde Kültür Mallarının Korunmasına Dair Sözleşme	50
c. Kültür Varlıklarının Kanunsuz İthal, İhraç ve Mülkiyet Transferinin Önlenmesi ve Yasaklanması İçin Alınacak Tedbirlerle İlgili Sözleşme	51
d. Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Alanlar Hakkında Sözleşme	53
e. Kuşların Himayesine Dair Milletlerarası Sözleşme	55
f. Nesli Tehlikede Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme	56
g. Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi	57
h. Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi	59
2. Bölgesel Boyutlu Milletlerarası Antlaşmalar	61
a. Arkeolojik Mirasın Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi	61
b. Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesi	65

c. Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Doğal Yaşama Ortamlarının Korunması Sözleşmesi	71
d. Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunmasına Dair Sözleşme ve Özel Koruma Alanlarına İlişkin Protokol .	72
d.1. Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunmasına Dair Sözleşme	73
d.2. Akdeniz'de Özel Koruma Alanlarına İlişkin Protokol	76
3. İkili Antlaşmalar.....	78
D. KANUNLAR	80
1. 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu .	80
2. İmar Kanunu	81
3. 5225 Sayılı Kültür Yatırımları ve Girişimlerini Teşvik Kanunu	81
4. Kültür ve Turizm Bakanlığının Teşkilat ve Görevlerine İlişkin Olan Kanunlar	82
a. Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun.....	83
b. Turizmi Teşvik Kanunu.....	85
5. Orman ve Su İşleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevlerine İlişkin Düzenlemeler.....	87
a. Orman ve Su İşleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 645 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname	87
b. Çevre Kanunu	89
c. Orman Kanunu	90
d. Milli Parklar Kanunu	92
e. Gelibolu Yarımadası Milli Parkı Kanunu	94
6. Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevlerine İlişkin 644 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname	95
7. Kıyı Kanunu	101
8. Vakıflar Kanunu	102

---

9. Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun.....	105
10. İstanbul, Kayseri, Bursa Kapalı Çarşılarının Onarımı ve İmarı Hakkında Kanun	105
11. Boğaziçi Kanunu	106
E. İDARİ DÜZENLEMELER.....	108
1. Tüzükler	108
2. Yönetmelikler ve Yönetmelik Benzeri Düzenlemeler.....	109
a. Yönetmelikler.....	109
b. Yönetmelik Benzeri Düzenlemeler	114
b.1. Tebliğler.....	115
b.2. Yönergeler	116
b.3. Genelgeler	122
3. İlke Kararları	133
a. İlke Kararlarının Normlar Hiyerarşisindeki Yeri.....	133
b. Genel Olarak İlke Kararları	136
c. İlke Kararları Belirleme Yetkisi.....	139
F. ÖĞRETİ	140
G. YARGI KARARLARI.....	141
III. MESLEK MENSUPLARI SİVİL PRENSİPLERİ.....	143
IV. KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA HUKUKUNUN ETKİ ALANI	148
A. KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA HUKUKUNUN KAPSAMI.....	148
B. KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA HUKUKU VE HAK VE ÖZGÜRLÜKLER ÜZERİNDE ETKİSİ	149
1. Mülkiyet Hakkı Üzerinde Etkileri.....	149
2. Planlama ve İnşai Faaliyetler Üzerinde Etkileri.....	151
3. Çevre Üzerinde Etkileri.....	152
4. Diğer Hak ve Özgürlükler Üzerinde Etkileri.....	154

Üçüncü Bölüm
KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ
KORUNMASINDA KAVRAMLAR VE
KAPSAMLARI

I. KÜLTÜR VE TABİAT VARLIĞI OLARAK TANINMAYA İLİŞKİN KAVRAMLAR	155
A. TESPİT VE TESCİL	156
1. Araştırma ve Tespit Aşaması	157
a. Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıklarının Tespiti.....	157
b. Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının Tespiti.....	159
2. Koruma Altına Alma-Tescil Kararı.....	161
a. Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıklarının Koruma Altına Alınmaları	161
a.1. Kamu Eliyle Korunma- Müzelere Alma	162
a.2. Özel Hukuk Kişileri Tarafından Korunma.....	163
b. Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması...	163
B. BİR BÖLGE YA DA ALANA İLİŞKİN KAVRAMLAR	164
1. Genel Olarak Sit Kavramı	164
2. Doğal Sit Alanları.....	165
3. Arkeolojik Sit Alanları.....	168
4. Kentsel Sit Alanları	169
5. Tarihi Sit Alanları.....	170
6. Kentsel Arkeolojik Sit Alanları ve Karma Sitler.....	171
a. Karma Sitler.....	171
b. Kentsel Arkeolojik Sit Alanı.....	172
7. Ören Yeri	173
8. Bina Grupları.....	175
C. TAŞINMAZ KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ BİREL KORUNMASINA YÖNELİK KAVRAMLAR	176
1. Taşınmaz Kültür Varlığı Binalar.....	176
a. I. Grup Taşınmaz Kültür Varlıkları-Anıt Eserler.....	176

b. II. Grup Taşınmaz Kültür Varlıkları-Sivil Mimarlık Örnekleri	177
c. Taşınmaz Kültür Varlıklarının Sınıflandırılması Kriterleri	178
2. Doğal Anıtlar.....	179
a. Anıt Ağaçlar.....	179
b. Diğer Taşınmaz Doğal Varlıklar	180
i. Peribacaları.....	181
ii. Aşınmış-Şekilli Kayalar.....	182
3. Anıt Heykeller.....	182
II. TAŞINMAZ KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ ALAN ÖLÇEĞİNDE KORUNMASINA YÖNELİK PLANLAMAYA İLİŞKİN KAVRAMLAR	183
A. KORUMA AMAÇLI İMAR PLANLARI	183
1. Koruma Amaçlı Nazım İmar Planları	186
2. Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planları	187
B. ALAN YÖNETİMİ PLANLAMASI	189
1. Yönetim Alanı.....	189
2. Alan Yönetimi	190
3. Yönetim Planı.....	190
4. Bağlantı Noktası	190
C. YENİLEME ALANLARI	191
1. Yenileme Alanı.....	192
2. Yenileme Avan Projesi.....	193
3. Yenileme Uygulama Projesi.....	193
4. Yenileme Etapları	193
D. ÖREN YERİ ÇEVRE DÜZENLEME PROJESİ.....	194
III. TAŞINMAZ KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ KORUNMASI UYGULAMASINA İLİŞKİN KAVRAMLAR ...	196
A. TAŞINMAZ KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ KORUNMASINDA ÇİZİM VE PROJELER	197

1. Rölöve Çizimleri.....	197
2. Restitüsyon Projesi	198
3. Restorasyon Projesi.....	198
4. Rekonstrüksiyon Projesi.....	199
B. TAŞINMAZ KÜLTÜR VARLIKLARININ KORUNMASINDA UYGULAMA KAVRAMLARI.....	199
1. 660 Sayılı Taşınmaz Kültür Varlıklarının Gruplandırılması, Bakım ve Onarımlarına İlişkin İlke Kararında Koruma Uygulamasına İlişkin Kavramlar	200
a. Bakım	200
b. Onarım.....	200
b.1. Basit Onarım	200
b.2. Esaslı Onarım.....	201
c. Yeniden Yapma.....	201
2. Koruma, Uygulama ve Denetim Büroları, Proje Büroları İle Eğitim Birimlerinin Kuruluş, İzin, Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelikte Koruma Uygulamasına İlişkin Kavramlar	202
a. Tamirat Tadilat	202
b. Esaslı Onarım.....	203
c. Fiziki ve İnşai Müdahale.....	203
C. TAŞINMAZ KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ KORUNMASI, KORUMA VE KORUMA ALANLARI KAVRAMLARI.....	204
1. Koruma ve Korunma Kavramı.....	204
2. Korunma Alanı Kavramı	205
a. Koruma Alanlarının İdare Tarafından Belirlenmesi	206
b. Koruma Alanı Belirlenmemiş Varlıklarda Koruma Alanı	206

Dördüncü Bölüm
KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ
ULUSLARARASI KORUNMASI VE İDARİ
YAPILANMA

I.	KÜRESEL MİLLETLERARASI TEŞKİLAT OLARAK DÜNYA MİRAS KOMİTESİ	209
A.	İNSANLIĞIN ORTAK MİRASI KAPSAMINDA KORUMA ALTINA ALINACAK KÜLTÜREL VE DOĞAL DEĞERLER	210
B.	DÜNYA MİRAS KOMİTESİNİN KURULMA GEREKÇESİ.....	212
C.	DÜNYA MİRAS KOMİTESİNİN OLUŞUMU	214
D.	DÜNYA MİRAS KOMİTESİNİN GÖREVLERİ.....	214
1.	Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Yönelik Genel Tedbirler.....	215
2.	Dünya Mirasının Korunmasında Miras Komitesinin Görevleri.....	217
E.	DÜNYA MİRASININ KORUNMASINDA MALİ DESTEKLER.....	221
1.	Dünya Miras Fonunun Oluşumu ve Kaynakları	222
2.	Dünya Miras Değerlerine Yardım Sağlanması.....	224
II.	BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK SÖZLEŞMESİ.....	227
A.	SÖZLEŞMENİN YAPILMA GEREKÇESİ.....	228
B.	KORUNACAK DEĞERLER VE TANIMLAR.....	230
C.	BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİĞİN KORUNMASINDA YAPILANMA.....	233
1.	Taraflar Konferansı.....	233
2.	Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi Sekreteryası.....	235
3.	Bilimsel ve Teknik Danışma Organı.....	236
D.	BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK KORUMA TEDBİRLERİ.....	237
1.	Koruma ve Sürdürülebilir Kullanma Tedbirleri.....	238

2. Belirleme ve İzleme	238
3. İn-Situ Koruma Tedbirleri	239
4. Ex-Situ Koruma Tedbirleri.....	241
5. Biyolojik Çeşitliliğin Sürdürülebilir Kullanılması Tedbirleri	242
6. Etki Değerlendirmesi ve Olumsuz Etkilerin Azaltılması Tedbirleri.....	243
7. Bilimsel Çalışmalar ve Eğitimler.....	245
8. Bilgi ve Teknoloji Paylaşımı.....	247
E. MALİ KAYNAKLAR.....	248
1. Biyolojik Çeşitliliğin Korunmasında Mali Kaynaklar	248
2. Koruma Faaliyetlerine Mali Kaynak Sağlama Mekanizması	250
F. UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMLENMESİ.....	252
1. Uyuşmazlıkların Müzakereler Yoluyla Çözülmesi	253
2. Uyuşmazlığın Hakem Usulüyle Çözülmesi	253
3. Uyuşmazlığın Adalet Divanında Çözülmesi.....	256
4. Uyuşmazlığın Uzlaşma Komisyonu Aracılığıyla Çözülmesi	256
III. BÖLGESEL MİLLETLERARASI TEŞKİLATLAR	257
A. AVRUPA KÜLTÜREL VE DOĞAL MİRASININ KORUNMASI.....	258
1. Avrupa Mimari Mirasının Korunması	262
a. Avrupa Mimari Mirası Olarak Korunacak Değerler ve Tespiti.....	262
b. Alınacak Koruma Önlemleri	264
b.1. Avrupa Mimari Mirasının Korunmasına Yönelik Doğrudan Alınacak Tedbirler	264
b.2. Avrupa Mimari Mirasının Korunmasında Tamamlayıcı Tedbirler	265
b.3. Avrupa Mimari Mirasını Koruma Politikaları.....	266
c. Koruma Gerekliliğine Aykırılıklarda Yaptırımlar	268

---

d. Koruma Çalışmalarında Koordinasyon ve İdari Yapılanma.....	269
2. Arkeolojik Mirasın Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi	271
a. Arkeolojik Mirasın Tanımı	272
b. Arkeolojik Mirasın Korunması Tedbirleri	273
c. Arkeolojik Mirasın Korunmasının Finansmanı	276
d. Arkeolojik Mirasın Hukuk Dışı Dolaşımını Önleme Tedbirleri.....	278
3. Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Doğal Yaşama Ortamlarının Korunması Sözleşmesi	279
a. Koruma Altına Alınan Değerler	280
b. Koruma Tedbirleri	281
c. Koruma Görevini Yerine Getirecek Teşkilat.....	287
c.1. Daimi Komitenin Oluşumu ve Çalışma Yöntemleri	287
c.2. Daimi Komitenin Görevleri	289
d. Sorunların Çözüm Mekanizması	290
B. AKDENİZ'İN KİRLENMEYE KARŞI KORUNMASINA AİT SÖZLEŞME.....	292
1. Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşmenin Uygulama Alanı ve Tanımlar	293
2. Korumaya Yönelik Alınacak Tedbirler ve Yapılacak Uygulamalar	294
a. Korumaya Yönelik Genel Hükümler ve Taahhütler	294
b. Gemilerden ve Uçaklardan Gelecek Riskler ve Alınacak Tedbirler.....	295
c. Deniz Alanlarında Gerçekleştirilecek Faaliyetlerden Doğan Risklerin Önlenmesi	296
d. Karalardan Gelecek Riskler ve Alınacak Tedbirler	296
3. İşbirliği ve İdari Yapılanma	297
a. Sözleşmenin Uygulanmasında İşbirliği ve Sorumluluk	297

b. Sözleşmenin Uygulanmasında İdari Yapılanma ve Tarafların Toplantıları	299
4. Uyuşmazlıkların Çözümlemesi	301
C. AVRUPA BİRLİĞİ ÜYELİK SÜRECİ VE KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ KORUNMASINA ETKİLERİ.....	303

Beşinci Bölüm

KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ KORUNMASINDA TÜRK İDARİ TEŞKİLATLANMASI

I. TÜRK İDARİ TEŞKİLATLANMASINA GÖRE KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ KORUNMASINDA GÖREVLİ İDARELER	307
A. KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ KORUNMASINDA GÖREVLİ MERKEZİ İDARE BİRİMLERİ.....	308
1. Kültür ve Turizm Bakanlığı.....	308
a. Kültür ve Turizm Bakanlığı Merkez Teşkilatı.....	310
b. Taşra Teşkilatı.....	313
c. Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunmasında Kültür ve Turizm Bakanlığı Bünyesinde Yer Alan Özerk Yapılı Kurullar	314
c.1. Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu.....	314
c.2. Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulları.....	315
2. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.....	316
a. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Merkez Teşkilatında Görevli Birimler.....	317
a.1. Genel Olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Taşınmaz Tabiat Varlıklarını ve Doğal Sit Alanlarını Koruma Görevi.....	320
a.2. Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü.....	322

a.3. Tabiat Varlıklarını Koruma Merkez Komisyonu .	325
b. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Taşra Birimleri.....	329
b.1. Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri.....	329
b.2. Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonları	330
c. Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Genel	
Görevlerinin Korumayla İlgisi	331
c.1. Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Görev Alanı.....	331
c.2. 3194 Sayılı İmar Kanununda Çevre ve Şehircilik	
Bakanlığının Planlama Yetkisi.....	337
c.3. Kıyı Kanununda Bayındırlık ve İskân/ Çevre	
ve Şehircilik Bakanlığının Arazi Kullanmaya ve	
Planlamaya İlişkin Yetkileri.....	339
3. Vakıflar Genel Müdürlüğü.....	340
4. Orman ve Su İşleri Bakanlığı.....	342
a. Orman ve Su İşleri Bakanlığının Görev Alanı ve	
Tabiat Varlıklarının Korunması	342
b. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Bünyesinde Tabiat	
Varlıklarının Korunması Faaliyetleriyle İlgili	
Birimler.....	344
c. Orman Genel Müdürlüğünün Görevleri ve Kültür	
ve Tabiat Varlıklarının Korunması	346
5. Türk Silahlı Kuvvetleri	352
6. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	353
B. MAHALLİ İDARELERİN KÜLTÜR VE TABİAT	
VARLIKLARINI KORUMA GÖREVİ.....	360
1. Büyükşehir Belediyeleri.....	360
2. Belediyeler.....	367
3. İl Özel İdareleri.....	372
C. TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI	
VE KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ	
KORUNMASI.....	375
1. Müzecilik ve Tanıtım Başkanlığı.....	376
2. Restorasyon ve Teknik Uygulamalar Başkanlığı.....	377

II. KORUMA VE UYGULAMA ÇALIŞMALARINDA İŞLEVLERİ BAKIMINDAN İDARELER	379
A. KARAR ALMA, YÖNLENDİRME VE DENETİM YETKİSİNE SAHİP İDARELER.....	380
1. Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu.....	381
2. Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulları.....	381
3. Tabiat Varlıklarını Koruma Merkez Komisyonu.....	382
4. Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonları	382
B. YETKİLİ KURUL VEYA KOMİSYON KARARLARI DOĞRULTUSUNDA UYGULAMACI İDARELER.....	382
III. KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA YÜKSEK KURULU VE KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULLARININ YAPILANMASI.....	385
A. KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA YÜKSEK KURULU.....	385
1. Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun Oluşumu	386
2. Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun Uzmanlık ve Özerkliği.....	389
a. Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun Uzmanlık Durumu.....	389
b. Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun Özerklik Durumu.....	391
3. Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun Görev ve Yetkileri.....	393
4. Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun Çalışma Şekli.....	395
B. KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULLARI.....	396
1. Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurullarının İdari Teşkilat İçerisindeki Yeri.....	396
2. Kültür Varlıklarını Koruma bölge kurullarının Oluşumu .	398
a. Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Başkanlığı .	398

b.	Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Üyelikleri ..	400
c.	Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Üyelerinin Hakları ve Yasaklar	401
3.	Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlükleri...	403
a.	Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Personeli.....	403
b.	Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüklerinin Çalışma Yöntemi	406
b.1.	Hizmete İlişkin Esaslar.....	406
b.2.	Konuların İncelenmesine İlişkin Esaslar	410
b.3.	Koruma Bölge Kurulu Gündemine İlişkin Esaslar	412
c.	Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüklerinin Görev Alanları	414
C.	KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULLARININ UZMANLIK, ÖZERKLİK VE TARAFSIZLIK SORUNLARI.....	428
1.	Koruma Bölge Kurullarının ve Müdürlüklerinin Uzmanlık Sorunu	428
a.	Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurullarında Uzmanlık Sorunu	428
b.	Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Personelinde Uzmanlık Sorunu	431
2.	Koruma Bölge Kurullarının Özerklik Sorunu	432
a.	Koruma Bölge Kurullarının Müdürlüklerle İlişkileri...	433
b.	Koruma Bölge Kurullarının Kültür ve Turizm Bakanlığıyla İlişkileri	434
3.	Koruma Bölge Kurullarının Tarafsızlığının Sağlanması...	437
D.	KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULLARININ KARARLARI.....	438
1.	Koruma Bölge Kurullarının Düzenleyici Kararları.....	438
a.	Geçiş Dönemi Koruma Esaslarının ve Kullanma Koşullarının Belirlenmesi Kararları	439

b. Koruma Bölge Kurullarının Koruma Amaçlı İmar Planlarına İlişkin Kararları.....	439
2. Koruma Bölge Kurulunun Genel Kararları	441
3. Koruma Bölge Kurullarının Birel Kararları	442
a. Taşınmaz Kültür Varlığı Olarak Tescil Kararları.....	442
b. Uygulamaya İzin Veren ya da Uygulamayı Emreden Kararlar.....	443
4. Koruma Bölge Kurullarının Karma Nitelikli Kararları.....	444
5. Suç Duyurusunda Bulunma ve Yaptırım Uygulama Kararları.....	445
IV. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA MERKEZ KOMİSYONU VE KORUMA BÖLGE KOMİSYONLARININ YAPILANMASI.....	447
A. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA MERKEZ KOMİSYONU TEŞKİLATLANMASI.....	448
1. Tabiat Varlıklarını Koruma Merkez Komisyonunun Oluşumu.....	448
2. Koruma Merkez Komisyonunun Görevleri.....	449
3. Koruma Merkez Komisyonunun Çalışma Şekli.....	452
4. Koruma Merkez Komisyonunun Kararları.....	453
5. Koruma Merkez Komisyonunun Oluşumunda Katılım ve Uzmanlık.....	454
6. Koruma Merkez Komisyonunda Özerklik.....	454
B. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KOMİSYONLARI TEŞKİLATLANMASI.....	456
1. Koruma Bölge Komisyonlarının Oluşumu.....	456
2. Koruma Bölge Komisyonlarının Görev Alanı ve Görevleri.....	457
3. Koruma Bölge Komisyonlarının Çalışma Yöntemi.....	459
4. Koruma Bölge Komisyonlarının Kararları ve Kararlara Uyulma Zorunluğu.....	460
5. Koruma Bölge Komisyonlarında Uzmanlık ve Özerklik Sorunu.....	462

Altıncı Bölüm
KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA
YÜKSEK KURULU VE KORUMA BÖLGE
KURULLARININ KARARLARI, HUKUKİ
NİTELİĞİ VE SONUÇLARI

- I. KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA YÜKSEK KURULU KARARLARI, HUKUKİ NİTELİĞİ VE SONUÇLARI..... 465
- A. KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA YÜKSEK KURULU KARARLARI..... 466
1. Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun Kuruluş Gerekçeleri..... 466
2. Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun Düzenleyici Kararları..... 468
3. Koruma Yüksek Kurulunun Denetleme Kararları 469
- B. KORUMA YÜKSEK KURULU KARARLARININ HUKUKİ NİTELİĞİ 473
1. Koruma Yüksek Kurulunun İlke Kararlarının Hukuki Niteliği ve Gerekleri 473
2. Koruma Yüksek Kurulunun İtiraz Üzerine Vermiş Olduğu Kararların Hukuki Niteliği..... 476
3. Koruma Yüksek Kurulunun Kültür ve Turizm Bakanlığına Yapmış Olduğu Öneriler 479
- C. KORUMA YÜKSEK KURULU KARARLARINA KARŞI HUKUKİ BAŞVURU YOLLARI 480
1. Koruma Yüksek Kurulu Tarafından Doğrudan Alınan İcrai Kararlara Karşı Başvuru Yolları 481
2. Koruma Yüksek Kurulunun İtiraz Üzerine Vermiş Olduğu Kararlara Karşı Başvuru Yolları..... 482
3. Koruma Yüksek Kurulunun Danışma ve Görüş Bildiren Kararlarına Karşı Başvuru Yolları 483

II. KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULLARININ KARARLARI, HUKUKİ NİTELİĞİ VE SONUÇLARI.....	484
A. KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULLARININ GÖREV ALANI.....	484
1. Zaman Bakımından Koruma bölge kurullarının Karar Alma Yetkisi.....	485
2. Yer Bakımından Koruma Bölge Kurullarının Karar Alma Yetkisi.....	487
3. Konu Bakımından Koruma Bölge Kurullarının Karar Alma Yetkisi veya Görev Alanı.....	488
B. KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU KARARLARI.....	491
1. Tescil Kararları.....	491
a. Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı Olarak Tescil Kararları.....	492
b. Alan Ölçeğinde Bütüncül Korumayı Sağlama Amacıyla Sit Alanı Olarak İlan Kararları.....	494
2. Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartlarını Belirleme Kararları.....	496
a. Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartlarının Belirlenmesi Gerekliliği	496
b. Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları Kavramı	497
c. Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartlarını Belirleme Yetkisi ve Geçiş Döneminin Süresi	497
d. Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartlarının Belirlenmesi Kararının Konusu	499
e. Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartlarını Belirleme Kararlarına Karşı Başvuru Yolları	501
3. Koruma Amaçlı İmar Planı Kararları	504
a. Koruma Amaçlı İmar Planı Yapımı.....	504

---

a.1. Koruma Amaçlı İmar Planlamasının Hukuki Alt Yapısı	505
a.2. Koruma Amaçlı İmar Planlarında Yetki.....	511
a.3. Koruma Amaçlı İmar Planlarında Usul Kuralları.....	514
b. Koruma Amaçlı İmar Planlarında Tadilat.....	535
b.1. Koruma Amaçlı İmar Planlarında ve Planlama Alanlarında Değişiklik Yapan Durumlar	535
b.2. Koruma Amaçlı İmar Planı Tadilatlarında Yetki ve Yöntem.....	536
b.3. Koruma Amaçlı İmar Planlarında ve Planlama Alanları Değişikliklerinde Usul Kuralları	539
4. Koruma Amaçlı İmar Planlarının Amacı ve Niteliği.....	540
5. Koruma Amaçlı İmar Planlarının İmar Planlarından Farkı ve Donatı Dengesi.....	542
6. Koruma Amaçlı İmar Planlarında Mülkiyet Hakkı.....	548
7. Koruma Amaçlı İmar Planlarına İlişkin Koruma Bölge Kurulu Kararlarına Karşı Koruma Yüksek Kuruluna Yapılacak İtirazların Kararların Yürütülmesine Etkisi	556
8. Koruma Amaçlı İmar Planlarına Karşı Açılan İptal Davalarında Verilecek Kararların Planlara Etkisi	562
C. KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU KARARLARININ HUKUKİ NİTELİĞİ.....	563
1. Koruma Bölge Kurullarının Genel Kararlarının Hukuki Niteliği.....	564
a. Koruma Bölge Kurullarının Genel Kararları	564
b. Koruma Bölge Kurullarının Genel Düzenleyici İşlemleri	566
2. Koruma Bölge Kurullarının Birel Kararlarının Hukuki Niteliği	568
a. Koruma Bölge Kurulunun Birel Koşul İşlem Olan Kararları.....	568
b. Koruma Bölge Kurulunun Birel Öznel İşlem Olan Kararları.....	569
3. Koruma Bölge Kurulu Kararlarına Uyma Zorunluluğu.....	569

D. KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU KARARLARININ SONUÇLARI	570
1. Sit Alanı İlan Kararının Sonuçları.....	571
a. Mevcut İmar Planları ve İmar Durumu Üzerinde Etkileri	571
i. İmar Planı Uygulamalarının Durması.....	571
ii. Çevre Düzeni Planının Gözden Geçirilmesi	572
iii. İmar Planlarının Yürürlükten Kalkması ve Yeni Plan Yapılması Gerekliliği.....	573
iv. Verilmiş İnşaat Ruhsatlarının Gözden Geçirilmesi	574
b. Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartlarının Belirlenmesi Zorunluluğu	575
c. Koruma Amaçlı İmar Planı Yapılması Zorunluluğu.....	576
d. Mülkiyet Hakkının Kısıtlanması	577
i. Yapılaşmanın Yasaklanması ya da Kısıtlanması ...	578
ii. Sit Alanlarında İzinsiz Fiziki ve İnşai Müdahalenin Yasaklanması.....	578
iii. Sit Alanlarında Bulunan Yapıların Kullanım Amacının Değiştirilmesi Yasağı.....	579
e. Sit Alanlarında Mülkiyeti Bulunanların Muafiyet ve İstisnalardan Yararlanma Hakkı.....	579
f. Takas İmkânından Yararlanma.....	581
g. İzinsiz Fiziki İnşai Müdahalede Yaptırım Uygulanması	582
2. Taşınmaz Kültür Varlığı Olarak Tescil Kararının Sonuçları.....	583
a. Kültür Varlıklarını Koruma Mevzuatına Tabi Olma....	584
b. Her Türlü Uygulamanın ve Kullanım Değişikliğinin İzne Bağlı Olması	585
c. Muafiyet ve İstisnalardan Yararlanma.....	586
d. Kamusal Yardımlardan Yararlanma.....	589
e. İzinsiz Müdahalede Yaptırım Uygulanması	590
i. İdari Yaptırımlar.....	590

- ii. Cezai Yaptırımlar 591
- f. Devlet Malı Niteliğine Sahip Olma 592
- 3. Koruma Bölge Kurulu Kararlarının Sonuçlarının Tasnifi . 594
  - a. Malik Lehine Doğan Sonuçlar 594
  - b. Mülkiyet Hakkını Kısıtlayan Sonuçlar 594

Yedinci Bölüm

TABİAT VARLIKLARINI KORUMA MERKEZ VE KORUMA BÖLGE KOMİSYONLARI KARARLARI, HUKUKİ NİTELİĞİ VE SONUÇLARI

- I. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA MERKEZ
KOMİSYONU KARARLARININ HUKUKİ NİTELİĞİ VE
SONUÇLARI 595
  - A. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA MERKEZ
KOMİSYONU KARARLARI 596
    - 1. Tabiat Varlıklarını Koruma Merkez Komisyonu
Kararlarında Konu Sınırlaması 596
    - 2. Tabiat Varlıklarını Koruma Merkez Komisyonunun
Genel Kararları 597
    - 3. Tabiat Varlıklarını Koruma Merkez Komisyonunun
Tekil-Birel Kararları 601
  - B. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA MERKEZ
KOMİSYONU KARARLARININ HUKUKİ NİTELİĞİ 602
    - 1. Merkez Komisyonunun Genel Düzenleyici İşlemleri 602
    - 2. Merkez Komisyonunun Genel Kararları 603
    - 3. Merkez Komisyonunun Tekil-Birel Kararları 604
  - C. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA MERKEZ
KOMİSYONU KARARLARININ SONUÇLARI 604
    - 1. Merkez Komisyonu Kararlarının Genel Olarak Sonuçları. 605

2. Merkez Komisyonu Kararlarının Muhataplar Bakımından Etkileri	605
a. Koruma Mevzuatına Tabi Olma	606
b. Taşınmazlara ve Araziye Yapılacak Müdahalelerin ve Fonksiyon Değişikliklerinin İzne Bağlanması	606
c. Koruma Amaçlı Planlama Sürecinin Başlatılması, Önce Geçiş Dönemi Koruma Esaslarının ve Kullanma Şartlarının Belirlenmesi ve Üç Yıl İçerisinde Koruma Amaçlı İmar Planlarının Yapılması Zorunluğunun Başlaması	607
d. İzinsiz Müdahalelere İdari ve Cezai Yaptırımlar Uygulanması	608
e. Vergi ve Benzeri Yükümlülüklerden Muafiyet ve İstisna Tanınması	609
f. Kamu Yardımlarından Yararlanılma İmkânının Verilmesi	610
g. Kesin Yapılaşma Yasağı Getirilen Durumlarda Taşınmazlara Takas İmkânı Sunulması	611
h. Devir Yasağı.....	612
II. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KOMİSYONU KARARLARI, HUKUKİ NİTELİĞİ VE SONUÇLARI.....	612
A. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KOMİSYONUNUN GÖREV ALANI.....	612
B. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KOMİSYONUNUN KARARLARI VE HUKUKİ NİTELİĞİ.....	615
1. Koruma Statüsü Sağlayan Kararlar.....	615
a. Tespit ve Tescil Kararları	616
b. Doğal Sit Alanı İlanı ve Derecelendirme Kararları	616
c. Koruma Alanı Sınırlarını Tayin Kararları.....	618
2. Tabiat Varlıklarının Korunması Uygulamasına İlişkin Kararlar	618

---

a. Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Koşullarının Belirlenmesi	618
b. Planlama Kararları	619
c. Proje Onay Kararları.....	619
d. Kullanım veya Mülkiyete İlişkin Kararlar	620
3. Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu Kararlarının Hukuki Niteliği	620
a. Koruma Kapsamına Alma Kararlarının Hukuki Niteliği	620
b. Uygulamayı Yönlendiren Genel Kapsamlı Kararların Hukuki Niteliği	621
c. Koruma Uygulamalarıyla Mülkiyet ve Zilyetliğe İlişkin Kararların Hukuki Niteliği.....	622
III. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KOMİSYON KARARLARINA KARŞI BAŞVURU YOLLARI.....	622
A. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA MERKEZ KOMİSYONU KARARLARINA KARŞI BAŞVURU YOLLARI	622
1. İlke Kararlarının Yargısal Denetimi	623
2. İtiraz Üzerine Verilen Kararların Yargısal Denetimi.....	623
B. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KOMİSYONU KARARLARINA KARŞI BAŞVURU YOLLARI	625
1. Koruma Merkez Komisyonuna İtiraz.....	626
2. İdari Yargı Yoluna Başvuru	629
a. Koruma Bölge Komisyonu Kararlarına Karşı Doğrudan Dava Açılması	629
b. Koruma Bölge Komisyonu Kararlarına İtiraz Edilmesi ve Sonrasında Dava Açılması	630

Sekizinci Bölüm
TAŞINMAZ KÜLTÜR VE TABİAT
VARLIKLARININ ALAN ÖLÇEĞİNDE
KORUNMASI UYGULAMALARINDA
GEÇİŞ DÖNEMİ KORUMA ESASLARI VE
KULLANMA KOŞULLARI

- I. SİT ALANLARININ TESPİTİ VE İLANINA VE GENEL OLARAK TESPİT VE TESCİLE YÖNELİK ÇALIŞMALAR.... 634
- A. TESPİT VE TESCİL ÇALIŞMALARININ KANUNİ DAYANAĞI VE İDARİ DÜZENLEMELER..... 634
1. Tespit ve Tescil Kararlarının Kanuni Dayanağı..... 635
2. Tespit ve Tescil Çalışmalarına İlişkin İdari Düzenlemeler 637
- B. TESPİT ÇALIŞMALARI 638
1. Tespit Çalışmalarını Yapacak Görevliler 639
2. Tespit Çalışmalarında Uyulması Gereken Esaslar..... 640
- a. Tespit Çalışmalarında Değerlendirme Kıstasları.....640
- b. Tespit Çalışmalarının Belgelendirilmesi 644
3. Tespit Çalışmalarında Yetki ve Yöntem..... 651
- C. TESPİT ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ VE TESCİL YA DA SİT ALANI İLANI KARARI VERİLMESİ 654
- D. TESCİL KARARINA İTİRAZ..... 657
- II. SİT ALANLARINDA GEÇİŞ DÖNEMİ KORUMA ESASLARI VE KULLANMA KOŞULLARI..... 658
- A. GEÇİŞ DÖNEMİ KORUMA ESASLARININ VE YAPILAŞMA KOŞULLARININ BELİRLENMESİ 659
1. Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Yapılaşma Koşullarının Belirlenmesi Zorunluluğu ve Geçiş Dönemi Koruma Esaslarını ve Kullanım Koşullarını Belirleme Yetkisi..... 659

-
2. Geçiş Dönemi Koruma Esaslarının ve Yapılaşma Koşullarının Belirlenmesinde Usul ve İlkeler 661
- B. GEÇİŞ DÖNEMİ KORUMA ESASLARININ VE KULLANMA KOŞULLARININ BELİRLENME GEREKÇESİ VE PLANLAMA İLİŞKİSİ..... 664
1. Koruma Tedbirlerinin İvedilikle Alınması Zorunluluğu... 664
  2. Koruma Uygulamalarında Süreklilik/Kesintisizlik Gereksinimi ve Koruma Amaçlı İmar Planlarının İptali... 666
  3. Temel Hak ve Özgürlüklerin Korunması Bakımından Koruma Esasları ve Kullanma Koşullarının Belirlenmesi Gerekliği..... 671
  4. İmar Planlarının Bulunması Zorunluluğunda İstisna..... 673
- C. KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ BÜTÜNCÜL KORUNMASI TEDBİRİ OLARAK SİT ALANLARINDA KORUMA ESASLARI VE KULLANMA KOŞULLARI..... 675
1. Doğal Sit Alanlarında Koruma Esasları ve Uygulama Koşulları..... 676
  2. Arkeolojik Sit Alanlarında Koruma Esasları ve Uygulama Koşulları..... 682
  3. Kentsel Sit Alanlarında Koruma Esasları ve Uygulama Koşulları..... 687
    - i. Kentsel Sitin Tanımlanması ve Sınırlarının Belirlenmesi 687
    - ii. Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları Temel İlkeleri 687
    - iii. Kentsel Sit Alanlarında Uygulama 688
    - iv. Koruma Amaçlı İmar Planlarının Yaptırılması ... 691
    - v. Kentsel Sit Alanlarında Denetleme 691
  4. Tarihi Sit Alanlarında Koruma Esasları ve Uygulama Koşulları..... 693
  5. Karma Sit Alanlarında Koruma Esasları ve Uygulama Koşulları 695
    - a. Karma Sitlerde Koruma Esasları ve Kullanma Şartları 696

b.	Karma Sitlerin Yeniden Tanımlanması Gerekliliği	698
c.	Karma Sit Alanlarında Koruma Önceliği.....	701
i.	Aynı Anda Korunma Esası.....	701
ii.	Korunması Mümkün Olan Varlıkların Açığa Çıkarılması	702
iii.	Bir Eseri Korurken Diğerlerine Zarar Verilmesinin Önlenmesi.....	702
iv.	Milli Kültür ve Tarihe Ait Eserlerin Öncelikle Korunması	703
v.	Korunacak Eserlerin Öneminin Dikkate Alınması	704
6.	Büyük Kamu Yatırımlarında Yatırım Alanında Bulunan Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması	705
III.	TAŞINMAZ KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ BİREL KORUMA UYGULAMALARINDA YAPI ESASLARI..	710
A.	TAŞINMAZ KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ SINIFLANDIRILMASI	710
1.	Taşınmaz Kültür Varlıklarının Sınıflandırılması.....	711
a.	I. Grup Tarihi Eserler	711
b.	II. Grup Tarihi Eserler.....	712
c.	Yapı Grupları Olarak Külliyeler	713
2.	Taşınmaz Tabiat Varlıklarının Sınıflandırılması	714
B.	TESCİLLİ TAŞINMAZ KÜLTÜR VARLIKLARINDA UYGULAMA ESASLARI	715
1.	Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununda Taşınmaz Kültür Varlıklarını Koruma ve Uygulama Esasları.....	715
2.	İdari Düzenlemelerde Taşınmaz Kültür Varlıklarını Koruma ve Uygulama Esasları.....	717
a.	Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının Yapı Esasları ve Denetimine Dair Yönetmelik	717
a.1.	Taşınmaz Kültür Varlıklarına Müdahale Türleri .	718

ii.	Yapıların Yaşamını Sürdürmesini Amaçlayan Tadilat ve Tamirat	718
iii.	Esaslı Onarım	719
a.4.	Taşınmaz Kültür Varlıklarının Gruplarının Belirlenmesi ve Uygulama Süreci.....	719
b.	Taşınmaz Kültür Varlıklarının Gruplandırılması, Bakım ve Onarımlarına İlişkin 660 Sayılı İlke Kararı.723	
b.1.	660 Sayılı İlke Kararına Göre Taşınmaz Kültür Varlıklarına Müdahale Biçimleri.....	723
ii.	Bakım.....	724
iii.	Onarım	724
c.	Basit Onarım	724
d.	Esaslı Onarım (Restorasyon)	725
d.1.	Yeniden Yapma (Rekonstrüksiyon)	725
d.2.	Esaslı Onarım İlkeleri	726
d.3.	Uygulamanın Denetlenmesi	727
d.4.	Kayıp Tescilli Yapılara İlişkin İşlemler	728
d.5.	Proje Hazırlama Esasları	729
C.	TESCİLLİ TAŞINMAZ TABİAT VARLIKLARINDA UYGULAMA ESASLARI	731
D.	MALİKLERİN KORUMA FAALİYETLERİNE İZİN VERME VE KARARLARI YERİNE GETİRME YÜKÜMLÜLÜĞÜ	733
IV.	KORUMA BÖLGE KURULLARININ TOPLANTILARI VE USUL KURALLARI.....	735
A.	KORUMA BÖLGE KURULLARININ ÇALIŞMALARINA İLİŞKİN KANUNDA YERALAN İLKELER.....	736
B.	KORUMA BÖLGE KURULLARININ ÇALIŞMALARINA İLİŞKİN İDARİ DÜZENLEMELER..	740
1.	Kültür ve Turizm Bakanlığı Tarafından Çıkarılan Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu ve Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulları Yönetmeliği.....	741

2. Kùltür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüklerinin Çalışma Esasları İle Kùltür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu Çalışmalarına İlişkin Yönerge.....	745
a. Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Hizmetlerine İlişkin Esaslar	746
b. Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Konuların İncelenmesine İlişkin Esaslar	749
c. Koruma Bölge Kurulu Gündemine İlişkin Esaslar	751
d. Koruma Bölge Kurulu Toplantısına İlişkin Esaslar	754
e. Koruma Bölge Kurulunca Alınacak Kararlara İlişkin Esaslar	756
f. Koruma Bölge Kurulu Kararlarının Dağıtımına İlişkin Esaslar	758
g. Koruma Bölge Kurulu Müdürlüklerinin Yargı Organlarıyla İlişkileri.....	759

Dokuzuncu Bölüm

TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ KORUNMASI

I. TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARI.....	761
A. TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIĞI KAVRAMI.....	761
B. TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARI.....	763
II. TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ BULUNMASI HALİNDE HABER VERME ZORUNLULUĞU/YÜKÜMLÜLÜĞÜ.....	764
III. TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINA İLİŞKİN ARAŞTIRMA, KAZI, SONDAJ VE DEFİNE ARAMA.....	765
A. TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ ARAŐTIRILMASI, KAZI VE SONDAJ.....	766

1. Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Araştırmaları.....	766
2. Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Araştırmalarında Sondaj ve Kazı	767
3. Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Araştırması, Sondaj ve Kazılarda İzin Alma Yükümlülüğü ve Uygulamalarda Temel İlkeler.....	767
a. Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Araştırma, Sondaj ve Kazı İznine İlişkin İlkeler.....	768
a.1. Kazı İznine Başvuracak Kişilerde Aranacak Nitelikler	768
a.2. İzin Başvurusu.....	769
a.3. Kazı İzni	769
b. Kazı İzninde Yasaklar	770
b.1. Birden Fazla Kazı İzni Verilmemesi.....	771
b.2. Yabancı Misyon Görevlilerine İzin Yasağı.....	771
b.3. Kazı İzninde Devir Yasağı.....	771
c. Maliklerin Kendi Mülklerinde Yapacakları Kazılar	772
d. Kazı, Sondaj ve Araştırma İzinlerinde Hükümsüzlük..	772
e. Araştırma, Kazı ve Sondaj İzinlerinde Yetki.....	773
f. Araştırma, Kazı ve Sondaj İzninin Gereğinin Yapılması	774
f.1. Kazı ve Sondaj İzninin Uygulanması	774
f.2. Araştırma İzninin Uygulanması	776
g. Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Araştırma Kazısında Çıkan Eserlerin Nakli	777
h. Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Kazılarında Doğan Zararların Tazmini.....	777
i. Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Araştırma, Sondaj ve Kazılarının Denetlenmesi	779
j. Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Araştırma ve Kazı Alanlarında Yapılacak Tesisler	782
k. Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıklarına İlişkin Kazıların Masrafları, Korunma Tedbirlerinin Alınması ve Çevre düzenlemesi.....	782

l. Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Araştırma, Kazı ve Sondaj İzni Alanların Hakları	783
m. Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Araştırma, Sondaj ve Kazı İzinlerinin Süresi	785
B. KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ ORTAYA ÇIKARILMASINDA BİR YÖNTEM OLARAK DEFİNE ARAMA.....	786
1. Define Arama İzniinde Yetki ve Temel İlkeler	787
2. Define Arama Yönetmeliğinde Temel İlkeler.....	788
3. Define Arama Sürecine İlişkin İlkeler.....	789
4. Define Aramada Ortaya Çıkarılan Kültür ve Tabiat Varlıkları ve Arayanın Hakları.....	790
IV. TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ GÖZETİM VE YÖNETİMİ VE KÜLTÜR VARLIĞI TİCARETİ.....	791
A. TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ YÖNETİM VE GÖZETİMİ GÖREVİ VE İDARİ YAPILANMA.....	791
B. TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ TASNİFİ.....	793
1. Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Takdir ve Değerlendirme Komisyonları	794
2. Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Takdir ve Değerlendirme Komisyonu Kararları ve Kararlara İtiraz... ..	795
3. Tasnif ve Tesciline Karar Verilen ve Verilmeyen Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıkları	797
a. Tasnif ve Tescil Dışı Bırakılan Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıkları.....	797
b. Tasnif ve Tescile Tabi Tutulup Müzelere Alınması Gerekmeyen Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıkları	798
C. TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ MÜZELERE ALINMASI.....	800

1. Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıklarının Müzelere Alınmasına İlişkin Temel İlkeler.....	800
2. Devlet Müzeleri ve Müzecilik Faaliyetleri.....	801
3. Müzede Görevli Personel ve Görevleri.....	804
a. Müze Müdürünün Nitelikleri ve Görevleri	804
b. Müze Müdür Yardımcıları	806
c. Müze Uzmanı ve Görevleri	807
d. İhtisas Kütüphanesi ve Kütüphaneci	808
e. Fotoğraf Arşivi ve Arşivci.....	809
f. İç Hizmetler Şefinin Görevleri	810
4. Müzede Kayıtlar ve Diğer İşlemler.....	810
a. Ayniyat İşleri	811
b. Emanete Alma.....	811
c. Evrak Arşivi ve Kayıt Düzeni	811
d. Tatil Günleri Ziyarete Açık bulundurma	812
e. Eser Envanteri, Katalog Fiş ve Teşhir Planı	813
f. Eser Depoları ve Etütlük Eserler	813
g. Görev ve Sorumluluk	813
D. ÖZEL MÜZECİLİK VE TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIĞI KOLEKSİYONERLİĞİ	814
1. Özel Müzecilik.....	815
a. Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Özel Müzeleri.....	816
b. Özel Hukuk Kişilerinin Özel Müzeleri.....	817
c. Özel Müzecilikte Temel İlkeler.....	818
d. Özel Müze Olarak Askeri Müzeler.....	823
d.1. Askeri Müzelerin Kurulması.....	823
d.2. Askeri Müzelerde Korunacak ve Sergilenecek Taşınır Varlıklar ve Tespiti	824
d.3. Askeri Müzelerde Yer Alacak Eserler ve Yönetimi.....	826
d.4. Askeri Müze Faaliyetleri ve Devlet Müzeleriyle İlişkileri	827
2. Taşınır Kültür Varlığı Koleksiyonculuğu	831

a.	Koleksiyonculuk Başvurusu ve Değerlendirilmesi	831
b.	Koleksiyon Envanter Kaydının Oluşturulması.....	833
c.	Koleksiyonların Gözetim ve Denetimi	834
d.	Koleksiyonların El ve Yer Değiştirmesi	835
e.	Koleksiyonculuğun Sona Ermesi.....	839
E.	TAŞINIR KÜLTÜR VARLIĞI TİCARETİ	842
1.	Kültür Varlığı Ticareti İzni ve Süresi.....	842
2.	Kültür Varlığı Ticaretinin Denetlenmesi	843
a.	Ticarethane Açma Yükümlülüğü ve İkametgâhı Adres Gösterme Yasağı	844
b.	Depo ve Ticarethanelerin Kontrolü.....	844
3.	Yurtdışına Taşınır Kültür Varlığı Çıkarma Yasağı.....	845
a.	Yurt Dışına Kültür ve Tabiat Varlığı Çıkarma İzni	846
b.	Yurt Dışına Kültür ve Tabiat Varlığı Çıkarmanın Şartları.....	848
4.	Yurtdışından Taşınır Kültür Varlığı Getirme.....	850

Onuncu Bölüm

KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ KORUNMASI KARARLARININ/ GEREĞİNİN SONUÇLARI

I.	TAŞINMAZ KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINDA MUAFİYET VE YARDIMLAR.....	852
A.	TAŞINMAZ KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINA YARDIM SAĞLANMASI	853
1.	Kültür ve Turizm Bakanlığınca Sağlanan Yardımlar.....	853
a.	Yardım Talebi ve İstenen Belgeler	853
b.	Talebin Değerlendirilmesi ve Yapılacak Yardımlar.....	856
c.	Yardım Sözleşmesi, Ödeme ve Denetim	858
2.	Mahalli İdareler Tarafından Sağlanan Yardımlar.....	860

---

a.	Katkı Payı Fonunun Oluşması ve Kullanımı	862
b.	Katkı Payı Fonundan Yararlanmak İçin Başvurular ve Koşullar	864
i.	Projelendirme ve planlama konusunda;	865
ii.	Uygulama projeleri konusunda;	865
iii.	Kamulaştırma konusunda;	866
iv.	Kamulaştırma alanında;	867
v.	Projelendirme, planlama ve uygulama alanında; .	867
c.	Başvuruların Değerlendirilmesi ve Ödeme Yapılması .	867
d.	Harcamaların Denetimi Anlamında Şeffaflık	869
3.	Toplu Konut İdaresi Tarafından Sağlanan Yardımlar.....	870
B.	TAŞINMAZ KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINDA MUAFIYET VE İSTİSNALAR	871
1.	Resim, Vergi ve Harçtan Muafiyet	873
2.	Denetime İlişkin Kurallardan Muafiyet	874
II.	TASARRUFU KISITLANAN TAŞINMAZLARLA İLGİLİ TAKAS UYGULAMASI.....	874
A.	TAŞINMAZ KÜLTÜR VARLIKLARININ KORUNMASI UYGULAMASINDAN DOĞAN KISITLAMALARDA TRAMPA	876
1.	Trampa Uygulamasında Kavramlar	877
2.	Trampa Edilebilecek Taşınmazlar ve İşleme Konu Taşınmazların Belirlenmesi.....	878
a.	Trampa Edilebilecek Taşınmazlar.....	878
b.	Trampa İşlemine Konu Taşınmazların Belirlenmesi....	880
3.	Başvuru ve Değer Takdiri	882
4.	Trampa Edilemeyecek Hazine Taşınmazları.....	885
5.	Trampa İlanı ve Başvuru	887
6.	Trampa İşleminin Tamamlanması ve Masrafların Karşılanması.....	888
7.	Trampa Uygulamasında Koruma Amaçlı İmar Planının Bulunması Zorunluluğu	889

B. TAŞINMAZ TABİAT VARLIKLARININ KORUNMASINDAN DOĞAN KISITLAMALARDA HAZİNE TAŞINMAZLARIYLA DEĞİŞTİRME	891
1. Taşınmaz Tabiat Varlıklarının Korunmasından Doğan Kısıtlamalarda Takasa İlişkin Kavramlar	891
2. Trampaya Konu Taşınmazlara ve Başvuruya İlişkin Usul ve Esaslar.....	893
a. Trampa Edilebilecek Taşınmazlar.....	893
b. Trampaya Konu Taşınmazların Belirlenmesi.....	895
c. Trampa Başvurusunun Şekli ve İncelenmesi.....	897
d. Trampa Edilecek Taşınmazın Değer Takdiri ve Belirlenen Bedele İtiraz.....	898
e. Trampaya Konu Edilemeyecek Hazine Taşınmazları ..	900
f. Trampa İlanı ve Başvuru	902
g. Trampanın Gerçekleşmesi ve Tapuya Tescil	903
III. TAŞINMAZ KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ VE PARSELLERİNİN KAMULAŞTIRILMASI.....	904
A. KAMULAŞTIRMADA YETKİLİ İDARE.....	905
B. KAMULAŞTIRMADA GEREKÇE	906
1. Kültür ve Turizm Bakanlığının/Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Kamulaştırma Gerekçesi.....	906
2. Vakıflar Genel Müdürlüğünün Kamulaştırma Gerekçesi ..	908
3. Belediyelerin Kamulaştırma Gerekçesi	909
a. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununda Belediyelerin Kamulaştırma Gerekçesi	909
b. Belediye Kanunlarında Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarını Kamulaştırma Gerekçesi	910
4. Genel Kamulaştırma Gerekçesi	911
C. KAMULAŞTIRMADA BEDEL TESPİTİ.....	912
D. KAMULAŞTIRMA, DEVİR VE KİRALAMALARIN İZNE BAĞLILIĞI	914

IV. TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI BULAN YA DA İHBAR EDENLERE ÖDENECEK İKRAMİYELER.....	917
A. KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI BULANLARIN BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜĞÜ	918
B. KÜLTÜR VARLIKLARINI BULANLARA VE İHBAR EDENLERE ÖDENECEK İKRAMİYELER.....	919
1. Taşınır Kültür Varlığını Bulanlara, İhbar Edenlere ve Yakalayanlara Ödenecek İkramiyelerin Temel Esasları.....	920
2. Gizlenmiş Sayılan Kültür Varlıkları	921
3. İkramiye Ödenmeyecek Durumlar.....	922
V. KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR.....	923
A. TAŞINMAZ KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINA ZARAR VERME SUÇU	924
1. Genel Olarak.....	924
2. Suçun Faili	925
3. Suçun Maddi Unsuru	926
4. Suçun Manevi Unsuru	926
5. Suçun Müeyyidesi.....	928
6. Ağırlaştırıcı Sebep	928
7. Kovuşturma Usulü.....	929
B. İZİNSİZ FİZİKİ VE İNŞAİ MÜDAHALELERDE BULUNMA SUÇU	930
1. Genel Olarak İzinsiz Fiziki ve İnşai Müdahalede Bulunma Suçu	930
2. Suçun Faili	933
3. Suçun Maddi Unsuru	934
4. Suçun Manevi Unsuru	935
C. KANUNA AYKIRI YIKIM VE İNŞAAT İZİNİ VERME SUÇU.....	941
1. Genel Olarak Kanuna Aykırı Yıkım ve İmar İzni Verme Suçu	941

2. Suçun Faili	942
3. Suçun Maddi Unsuru	942
4. Suçun Manevi Unsuru	942
5. Suçun Müeyyidesi.....	943
6. Kovuşturma Usulü.....	943
D. İZİNSİZ VEYA İZNE AYKIRI TAMİRAT TADİLAT YA DA FİZİKİ İNŞAİ MÜDAHALEDE BULUNMA VE BULUNULMASINA İZİN VERME SUÇU	943
1. Genel Olarak İzinsiz veya İzne Aykırı Müdahalede Bulunma ve Bulunulmasına İzin Verme Suçu.....	944
2. Suçun Failleri	945
3. Suçun Maddi Unsuru	946
4. Suçun Manevi Unsuru	946
5. Suçun Müeyyidesi.....	946
E. KÜLTÜR VE TABİAT VARLIĞI KAÇAKÇILIĞI SUÇU	947
1. Genel Olarak Kültür ve Tabiat Varlığı Kaçakçılığı Suçu	947
2. Suçun Faili	948
3. Suçun Maddi Unsuru	948
4. Suçun Manevi Unsuru	949
5. Suçun Müeyyidesi	949
F. USULÜNE AYKIRI BELGE DÜZENLEME, İLAN VE TEBLİGAT YAPMA.....	950
1. Genel Olarak.....	950
2. Suçun Faili	951
3. Suçun Maddi Unsuru	952
4. Suçun Manevi Unsuru	952
5. Suçun Müeyyidesi.....	952
G. HABER VERME YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN İHLALİ	953
1. Suçun Faili	953
2. Suçun Maddi Unsuru	954
3. Suçun Manevi Unsuru	955

---

4. Suçun Müeyyidesi.....	955
5. Suçun Ağırlaşmış Hali	955
H. İZİNSİZ KÜLTÜR VE TABİAT VARLIĞI TİCARETİ YAPMA SUÇU.....	955
1. Suçun Faili	956
2. Suçun Maddi Unsuru	957
3. Suçun Manevi Unsuru	957
4. Suçun Müeyyidesi.....	957
I. TETKİK VE KONTROLE AYKIRI HAREKET ETME SUÇU.....	957
1. Suçun Faili	958
2. Suçun Maddi Unsuru	959
3. Suçun Manevi Unsuru	959
4. Suçun Müeyyidesi.....	960
J. İZİNSİZ KAZI SONDAJ VE ARAŞTIRMA YAPMA.....	960
1. Suçun Faili	961
2. Suçun Maddi Unsuru	961
3. Suçun Manevi Unsuru	962
4. Suçun Müeyyidesi.....	963
5. Cezayı Azaltan, Arttıran Durumlar, Cezasızlık Nedeni.....	963
K. KAZI, SONDAJ VE ARAŞTIRMA YAPMA İZİNİ HÜKÜMLERİNİN İHLALİ.....	964
1. Suçun Faili	965
2. Suçun Maddi Unsuru	965
3. Suçun Manevi Unsuru	965
4. Suçun Müeyyidesi.....	966
L. ÖZEL MÜZE VE KOLEKSİYONCULUK KURALLARINI İHLAL.....	966
1. Suçun Faili	967
2. Suçun Maddi Unsuru	968
3. Suçun Manevi Unsuru	968

4. Suçun Müeyyidesi.....	968
M. 2863 SAYILI YASADA DÜZENLENEN TAŞINMAZ KÜLTÜR VE TABİAT VARLIĞINA ZARAR VERME VE İZİNSİZ FİZİKİ VE İNŞAİ MÜDAHALEDE BULUNMA SUÇLARIYLA 5237 SAYILI TCK'DA DÜZENLENEN İMAR KİRLİLİĞİNE NEDEN OLMA SUÇU ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	968
N. KORUMA BÖLGE KURULU ÜYELERİNİN KAMU GÖREVLİSİ OLARAK SUÇU BİLDİRMEME SUÇUNUN GENEL İNCELEMESİ.....	974
1. Genel Olarak Suçu Bildirmeme Suçu.....	974
2. Suçun Hukuki Niteliği	975
3. Fail	979
4. Fiil.....	981
5. Failin Adli Kolluk Görevlisi Olması.....	987
6. Manevi unsur	992
7. Suçun Değişik Görünümleri	992
a. Teşebbüs.....	992
b. İçtima	993
c. Kovuşturma ve Görev	996
VI. RUHSATSIZ VEYA RUHSATA AYKIRI YAPILAŞMALAR HAKKINDA UYGULUNACAK İŞLEMLER.....	997
A. HUKUKA AYKIRI YAPILAŞMALAR VE YERİ.....	997
B. HUKUKA AYKIRI YAPILAŞMALAR HAKKINDA İŞLEMLER.....	998
1. Tespit ve Yapı Tatil Tutanağı	999
a. Hukuka Aykırılığın Tespiti.....	999
b. Yapılaşmanın Geldiği Seviyenin Tespiti.....	1000
c. Yapılaşmanın Durdurulması	1001
d. İnşaatın Mühürlenmesi.....	1002
e. Tutanak ve Durdurma Kararının Tebliğ Usulü.....	1003
2. Aykırılığın Giderilmesi ya da Ruhsata Bağlanması	1004

3. Yıkım	1007
4. Tescilli Taşınmaz Kültür Varlıklarında Hukuka Aykırı Yapılaşma Yıkım Uygulaması.....	1008
5. İdari Para Cezası Verilmesi	1010
a. İdari Yaptırımlarda İdarenin Takdir Yetkisi	1010
b. Hukuka Aykırı Yapı Yapanlara İdari Para Cezası Verilmesi.....	1012
b.1. İdari Para Cezalarının Temel İlkeleri.....	1012
b.2. İdari Para Cezaları	1013
b.3. Hukuka Aykırı Yapılaşma Alanı Üzerinden Hesaplanan İdari Para Cezaları	1014
C. İŞLEMLER KONUSUNDA YETKİLİ İDARELER.....	1021
1. Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulları ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonları	1021
2. İmar Yetkisi Olan İdareler.....	1023

On Birinci Bölüm

TAŞINMAZ KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ KORUNMASINDA ÖZEL UYGULAMALAR ANIT ESER KURULU, SİT ALANLARINDA ALAN YÖNETİMİ VE YENİLEME

I. SİT ALANLARINDA ALAN YÖNETİMİ	1026
A. ALAN YÖNETİMİNE İLİŞKİN KAVRAMLAR.....	1027
B. ALAN YÖNETİMİ TEŞKİLATLANMASI	1029
1. Alan Yönetimi Danışma Kurulu.....	1029
a. Alan Yönetimi Danışma Kurulunun Oluşumu.....	1030
b. Alan Yönetimi Danışma Kurulunun Görevleri.....	1032
2. Alan Yönetimi Eşgüdüm ve Denetleme Kurulu	1032

---

a. Alan Yönetimi Eşgüdüm ve Denetleme Kurulunun Oluşumu.....	1032
b. Eşgüdüm ve Denetleme Kurulunun Görevleri.....	1033
3. Alan Başkanı.....	1033
a. Alan Başkanı Olarak Atanma Koşulları ve Atanma....	1034
b. Alan Başkanının Görevleri.....	1034
4. Alan Yönetimi Denetleme Birimi	1035
a. Alan Yönetimi Denetleme Biriminin Oluşumu	1035
b. Alan Yönetimi Denetleme Biriminin Görevleri	1035
C. ALAN YÖNETİMİNİN TEMEL HEDEFLERİ	1036
D. YÖNETİM ALANININ BELİRLENMESİ	1037
E. YÖNETİM ALANININ PLANLANMASI	1038
1. Alan Yönetiminde Yönetim Planı	1038
2. Yönetim Planında Yetki ve Yöntem	1038
3. Yönetim Planının Hazırlanması.....	1039
4. Yönetim Planı Hazırlama Ekibi.....	1041
5. Yönetim Planının Değerlendirmesi ve Onaylanması	1041
6. Yönetim Planının Uygulanması ve Denetlenmesi	1042
F. ALAN YÖNETİMİNE İLİŞKİN EKSİKLİKLER.....	1044
1. Alan Yönetimi Birimi ve Yasal Dayanak.....	1044
2. Yönetim Planının Hazırlanması.....	1045
3. Alan Yönetiminin Diğer İdarelerle İlişkileri ve Koordinasyon.....	1046
4. Alan Yönetiminin Oluşuma İlişkin Eksiklikler.....	1047
II. ANIT ESER KURULLARI VE MÜZE YÖNETİMİ	1048
A. ANIT ESER KURULLARI	1048
1. Anıt Eser Kurullarının Oluşumu	1049
2. Anıt Eser Kurullarının Görevleri.....	1050
3. Anıt Eser Kurulu Başkanı ve Görevleri.....	1050
4. Anıt Eser Kurullarının Çalışma Esasları	1051
B. MÜZE YÖNETİMİ	1051

III. SİT ALANLARINDA YENİLEME ALANI UYGULAMASI..	1052
A. YENİLEME ALANI KAVRAMI VE HUKUKİ ALTYAPISI.....	1053
B. YENİLEME ÇALIŞMALARINDA AMAÇ.....	1055
C. YENİLEME ALANI UYGULAMALARI.....	1057
1. Yenileme Alanında Projeler	1057
a. Yenileme Alanlarında Koruma Amaçlı İmar Planlarının Uygulanması	1057
b. Eski Eser Koruma ve Onarım Projeleri.....	1059
c. Yeni Bina ve Düzenleme Projeleri	1060
2. Yenileme Alanlarının Belirlenmesi.....	1061
a. İdarenin Koordinasyonu ve Özel Hukuk Kişilerinin Katılımının Sağlanması.....	1062
b. Yenileme Alanı İlan Edilecek Bölgenin Tespitine Yönelik Çalışmalar.....	1063
c. Yenileme Alanı İlan Kararının Alınması.....	1064
3. Yenileme Alanı İlanında ve Uygulamada Yetki	1065
a. Belediyelerin ve İl Özel İdarelerinin Yetkileri.....	1066
b. Bakanlar Kurulunun Yetkisi	1067
c. Yenileme Alanlarında Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma bölge kurulunun Yetkileri	1067
d. Yenileme Alanlarına Özgü Koruma bölge kurulu Görevlendirilmesi	1069
4. Yenileme Alanı İlanında Usul Kuralları	1071
a. Genel Karar Organı Tarafından Salt Çoğunlukla Karara Bağlanma	1071
b. Bakanlar Kurulu Tarafından Üç Ay İçerisinde Karara Bağlanma	1071
c. Yenileme Alanı İlan Kararından İtibaren Bir Yıl İçerisinde Uygulamaya Başlanması Zorunluluğu	1072
d. Yenileme Alanı İlan Edilecek Bölgenin Minimum Ölçüleri	1073

e. Yenileme Alanı İlan Edilecek Bölgenin Niteliği	1074
f. Yenileme Alanı İlan Edilebilecek Bölge ve Yenileme Uygulamalarının Sınırı.....	1075
f.1. Yenileme Alanı İlan Edilecek Bölgenin Niteliği.	1075
f.2. Yenileme Uygulamalarının Sınırı.....	1076
5. Yenileme Alanı İlan Kararının Sonuçları	1077

On İkinci Bölüm

KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ KORUNMASINDA ÖZEL BİR ALAN BOĞAZIÇI BÖLGESİ

I. BOĞAZIÇI'NDE KORUMA AMAÇLI PLANLAMA	1083
A. BOĞAZIÇI BÖLGESİNİN KORUNMASI GEREKLİLİĞİ.....	1084
B. BOĞAZIÇI BÖLGESİNİN TESPİTİ	1085
1. Boğaziçi Kıyı ve Sahil Şeridi.....	1088
2. Boğaziçi Öngörünüm Bölgesi.....	1089
3. Boğaziçi Geri Görünüm Bölgesi.....	1089
4. Boğaziçi Etkilenme Bölgesi.....	1089
C. BOĞAZIÇI BÖLGESİNDE KORUMA ESASLARI.....	1090
1. Boğaziçi Koruma Genel Esasları	1090
2. Boğaziçi Orman Alanları.....	1092
3. Boğaziçi'nde Yeşil Alanlar	1092
D. BOĞAZIÇI BÖLGESİNDE KORUMA PLANLAMASI.....	1093
II. BOĞAZIÇI BÖLGESİNİN KORUNMASINDA İDARİ YAPILANMA.....	1095
A. İMAR YÜKSEK KOORDİNASYON KURULU	1096
1. İmar Yüksek Koordinasyon Kurulunun Oluşumu.....	1096
2. İmar Yüksek Koordinasyon Kurulunun Görevleri ve Çalışma Şekli	1097

---

3. İmar Yüksek Koordinasyon Kurulu Yapılanmasının Yerinden Yönetim İlkesine ve Koruma Amacına Uygunluğu	1098
B. BOĞAZIÇI İMAR MÜDÜRLÜĞÜ	1100
C. BOĞAZIÇI ALANINDA BELEDİYELER.....	1104
D. BOĞAZIÇI ALANINDA KORUMA BÖLGE KURULU	1105
III. BOĞAZIÇI BÖLGESİNDE İMAR VE KORUMA UYGULAMALARI.....	1108
A. BOĞAZIÇI BÖLGESİNDE MEVCUT YAPILARIN UYGUNLUK BAKIMINDAN DENETLENMESİ.....	1108
B. BOĞAZIÇI ALANINDA YENİ YAPILAŞMALAR VE DENETLENMESİ.....	1112
1. Boğaziçi Sahil Şeridi ve Öngörünüm Bölgelerinde Yapılaşma Faaliyetleri.....	1112
a. Tescilli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarıyla İlgili Yapılaşma Faaliyetleri.....	1121
b. Tescilsiz Taşınmazlarla İlgili Yapılaşma Faaliyetleri ..	1122
2. Boğaziçi Gerigörünüm ve Etkilenme Bölgelerinde Yapılaşma Faaliyetleri.....	1138
a. Tescilli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarıyla İlgili Yapılaşma Faaliyetleri.....	1139
b. Tescilsiz Taşınmazlarla İlgili Yapılaşma Faaliyetleri ..	1139
C. BOĞAZIÇI BÖLGESİNDE YAPILAŞMALARIN DENETİMİ VE HUKUKA AYKIRI YAPILARIN YIKILMASI.....	1140
1. Boğaziçi Bölgesinde Yapılaşma Faaliyetlerinin Denetimi	1140
2. Boğaziçi Bölgesinde Hukuka Aykırı Yapılaşmaların Yıkılması	1142
D. BOĞAZIÇI ALANINDA YAPILACAK UYGULAMALARDA KARAR ALMA YETKİSİNİN KULLANIMI	1144
E. BOĞAZIÇI ALANINDA MÜLKİYET HAKKININ KORUNMASI.....	1145

- F. BOĞAZIÇI ALANININ STATÜSÜNÜN
BELİRLENMESİ BAĞLAMINDA GEEAYK
KARARINDA TEMEL İLKELER 1150
- G. BOĞAZIÇI BÖLGESİNİN SİT STATÜSÜNÜN
YENİDEN DÜZENLENMESİ GEREKLİLİĞİ 1155

On Üçüncü Bölüm
KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ
KORUNMASINA İLİŞKİN İDARİ
UYUŞMAZLIKLARDA ALTERNATİF
ÇÖZÜM YOLU OLARAK İDARİ
UZLAŞTIRMA KURULLARI

- I. İDARİ YARGIDA İŞ YÜKÜ VE ALTERNATİF ÇÖZÜM
YOLLARI GEREKSİNİMİ 1162
- A. İDARİ YARGININ İŞ YÜKÜ VE ADALETİN
GERÇEKLEŞMESİNE ETKİSİ..... 1162
- B. İDARİ YARGININ ETKİNLİĞİ AÇISINDAN
ALTERNATİF ÇÖZÜM GEREKSİNİMİ 1164
- C. YARGI YOLUNA BAŞVURU ÖNCESİ ÇÖZÜM
YOLLARI GEREKSİNİMİ 1164
- D. İDARİ UZLAŞTIRMA KURULLARI 1165
- II. İDARİ UZLAŞTIRMA KURULLARI YAPILANMASI 1166
- A. İDARİ UZLAŞTIRMA KURULLARININ İDARİ
TEŞKİLAT İÇERİSİNDEKİ YERİ VE ÖZERKLİĞİ 1166
1. Kurulların İdari Teşkilat İçerisindeki Yeri 1167
2. İdari Uzlaştırma Kurullarının Özerkliği 1168
- B. İDARİ UZLAŞTIRMA KURULU ÜYELERİNİN
BELİRLENMESİ 1168
1. İdari Uzlaştırma Kurulu Üyelerinin Niteliklerinin
Belirlenmesi 1169

---

a.	Kurulun Görev Alanına İlişkin Nitelikler.....	1169
b.	Uzlaştırma Görevinin Gerektirdiği Nitelikler.....	1170
2.	İdari Uzlaştırma Kurulu Üye Listelerinin Seçimi.....	1171
a.	Uzmanlık Alanına Göre Görev Alacak Kişilerin Belirlenmesi.....	1171
b.	Listelerden Taraflarca Üye Belirlenmesi	1172
C.	İDARİ UZLAŞTIRMA KURULU BAŞKANININ BELİRLENMESİ	1172
1.	İdari Uzlaştırma Kurulu Başkanının Nitelikleri.....	1172
a.	Yargılama Yapabilme ve Kurul Yönetebilmeye İlişkin Nitelikler	1173
b.	Uzlaştırma Kurulunun Görev Alanına İlişkin Mevzuata Hâkim Olma	1173
2.	İdari Uzlaştırma Kurulu Başkanının Seçimi.....	1174
a.	Başkanın Seçiminin Yapılacağı Listenin Belirlenmesi.....	1174
b.	Başkan Seçiminin Yapılması	1175
b.1.	Üyeler Tarafından Seçilme	1175
b.2.	İdare Tarafından Seçilme.....	1175
D.	İDARİ UZLAŞTIRMA KURULU ÜYELERİ VE BAŞKANININ GÖREVDEN ÇEKİLMESİ VE REDDİ	1175
E.	KURUL ÜYELERİNİN VE BAŞKANININ ÖZLÜK HAKLARI.....	1177
F.	İDARİ UZLAŞTIRMA KURULLARINDA İDARİ HİZMETLER.....	1177
1.	İdari Uzlaştırma Kurulları İdari Hizmetleri.....	1178
a.	Kurul Müdürlüğü	1178
b.	İdari Personel.....	1178
2.	İdari Uzlaştırma Kurulu İdari Hizmetlerinin Gözetim ve Denetimi.....	1178
III.	İDARİ UZLAŞTIRMA KURULLARININ BENZER KURUMLARLA KARŞILAŞTIRILMASI.....	1179
A.	TAHKİM YOLUYLA KARŞILAŞTIRILMASI	1179

B. CEZA MUHAKEMESİNDE UZLAŞMAYLA KARŞILAŞTIRILMASI	1180
IV. İDARİ UZLAŞTIRMA KURULLARININ GÖREV ALANLARI	1181
A. İDARİ UZLAŞTIRMA KURULLARININ GÖREV ALANLARININ BELİRLENMESİ.....	1181
B. PLANLAMA, İMAR VE KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ KORUNMASINA İLİŞKİN UYUŞMAZLIKLAR.....	1182
V. İDARİ UZLAŞTIRMA KURULLARININ ÇALIŞMA YÖNTEMLERİ	1183
A. İDARİ UZLAŞTIRMA KURULLARINDA UYGULANACAK USUL KURALLARININ TESPİTİ.....	1183
1. Çerçeve Kuralların Belirlenmesi	1183
2. Kurul Tarafından Kural Belirlenmesi.....	1184
B. İDARİ UZLAŞTIRMA KURULLARININ ÇALIŞMA ZAMANI.....	1184
C. KURULLARIN KARARLARI	1185
VI. İDARİ UZLAŞTIRMA KURULU KARARLARININ NİTELİĞİ VE BAŞVURU YOLLARI.....	1185
A. İDARİ UZLAŞTIRMA KURULU KARARLARININ NİTELİĞİ.....	1185
B. KURUL KARARLARINA KARŞI BAŞVURU YOLLARI. 1186	
1. Başvurucunun Talebinin Bütünüyle Reddine Yönelik Kararlar	1186
2. Başvurucunun Talebinin Bütünüyle Kabulüne Yönelik Kararlar	1186
3. Kısmen Kabul Kısmen Ret Kararları.....	1187
VII.İDARİ UZLAŞTIRMA KURULLARI KURULMASININ GEREĞİ OLARAK HUKUK EĞİTİMİNİN VE İDARİ YARGI DÜZENİNİN YENİDEN DÜZENLENMESİ.....	1188
A. HUKUK EĞİTİMİNİN YENİDEN DÜZENLENMESİ.....	1189

---

1. Hukuk Fakültelerinde Eğitimin Yeniden Düzenlenmesi .	1189
a. Eğitim Süresinin Yeniden Düzenlenmesi.....	1189
b. Müfredatın ve Eğitim Yönteminin Yeniden Düzenlenmesi.....	1190
b.1. Müfredatın Düzenlenmesi.....	1190
b.2. Eğitim Yönteminin Düzenlenmesi.....	1191
c. Lisansüstü Eğitimin Yeniden Düzenlenmesi	1192
2. Mezuniyet Sonrası Sınavlar	1192
3. İdari Uzlaştırma Kurullarıyla İlgili Programlarda Hukuk Eğitimi	1193
a. Lisans Düzeyinde Düzenleme.....	1193
b. Lisansüstü Eğitimde Düzenleme.....	1193
4. Adalet Meslek Yüksekokulları ve Adalet Meslek Liseleri .	1194
a. Adalet Meslek Yüksekokulları.....	1194
b. Adalet Meslek Liseleri	1194
B. İDARİ UZLAŞTIRMA KURULLARI KURULMASININ GEREĞİ OLARAK İDARİ YARGIDA İSTİNAF MAHKEMELERİNİN VARLIĞI.....	1195
KAYNAKÇA	1199
KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA HUKUKU EKLER.....	1207